

F 19 försvarade Finland

Flygvapnet befäster allt mer minnet av den svenska frivilliga flygflottiljen F19 insatser i det finska vinterkriget 1940.

En stilfull minnesdag firades på flygvapenmuseum (FM) i januari, när två minnestavlor och ett stenblock från stridsområdet invigdes.

Foto: Ola Holmgren, Foto Malmen

Text: Ingemar Lindstrand, Malmslätt

Finländske ambassadören, excellens Matti Kaihulouto, flygvapenchefen generalmajor Heikki Nikunen och CFV, generallöjtnant Lars Erik Englund skänkte glans åt festligheten på Malmen. Likaså ett antal F 19-veteraner och en rad andra dignitärer från båda länderna. Detta var på dagen 53 år sedan F 19 gjorde sin första och framgångsrika stridsinsats den 12 januari 1940.

Solid namntavla

De hundra inbjudna gästerna möttes i museet av sprittande musik från Flygvapnets musikkår i Norrköping.

Museichefen Sven Scheiderbauer hälsningstalade och ledde ett tilltalande program

Direktör Bertil Östbo, som var chef för F 19 baser i Uleåborg och Vaasa, höll högtidstalet. Han rekapitulerade värtaligt sitt förbands stolta historia. Inte minst hedrade han de tappert kämpande, vapenlösa finska kvinnorna och särskilt lottornas in-

I första raden fr v CF 21, CFV, Finlands ambassadör, Finlands flygvapenchef

En förväntansfull publik hälsas välkommen av museichefen Sven Scheiderbauer.
Flygvapnets musikkår i Norrköping i bakgrunden.

Rikslottachefen Marianne af Malmberg och civilingenjör Inger Östbo-Skunke avtäckar namntavlan på CFV anmaning.

satser. Eftersom lottarörelsen i Finland tvingades upphöra genom ett Sovjetiskt krav i fredsfördraget, representerades dessa av den svenska Rikslottachefen Marianne af Malmberg.

CFV talade och påbjöd avtäckning av en stor graverad namntavla av mässing. Han avslutade med orden: - *Må tavlan med namnen på de som ingick i F 19 för alltid påminna oss om att ära, frihet och västerlandets kultur alltid är värd att försvara!*

Musikkåren framförde därpå en speciell F 19-fanfar. Tavlan upptar de 275 namnen på personalen, varav två kvinnor som ingick i flottiljen.

F 21 traditionsbevarare

Major Egon Kärrman, Försvarsmusiksektionen presenterade sin egen komposition; F 19 Minnesmarsch, vilken därpå spelades för första gången. På CF 21, överste 1 gr. Kent Harrskogs anhållan fastställde CFV de framförda musikstyckena. CFV har tidigare utsett F 21 att vara F 19 traditionsbevarare.

- Det är ett mycket hedersamt uppdrag som vi åtar oss med stor glädje. Det bidrar också till att stärka banden mellan Lapplands flygflottilj och Norrbottens flygflottilj, sade överste Harrskog.

Förre flygöverläkaren och jaktpiloten vid F 19, Arne Frykholm, med det tullpass som han måste skaffa innan han flög till Finland den 5 januari 1940. I bakgrunden ses den J 8 som han med framgång flög där.

Rovaniemi - Malmen

Detta FV arrangemang kom att inledas den 14 december, då en TP 84 från F 7 gjorde en originell transportflygning från Rovaniemi till Malmen med ett 3,6 tons stenblock. Blocket har ingått bland tusentals andra som stridsvagnshinder vid Salla-fronten, där det utvalts personligen av överste Pekka Kanninen, Lapplands flygflottilj. Det står nu med en minnestavla över F 19 utanför FM entré, liksom "broderstenen" vid Rovaniemi

Fem exemplar av denna tavla har tidigare satts upp på flera platser i Finland, och en vid Flygstaben i Stockholm.

Högtidlig avtäckning

De församlade fick nu bevittna en alvarsmättad och stilfull avtäckning av detta solida minnesmärke, förrättad av generalmajor Heikki Nikunen. Kransar lades ned av denne, CFV och F 19-kamraterna. Omedelbart efter en tyst minut över stupade stridskamrater defilerade en fyrgrupp JA 37 från F 13. En värdig slutpunkt på programmet.

Dagen dokumenterades bl a av TV-historikern Hans Vilius och Olle Häger, liksom av radioreporten Sten Wahlström.

Munter lunch

Men det var inte riktigt slut ännu. Av CFV särskilt inbjudna gäster deltog i en militärlunch på Malmenmässen.

Flera nuvarande och tidigare förbandschefer, chefer från Saab och FFV Aerotech samt finska och svenska flyghistoriker hade en angenäm samvaro.

I 75-årsjubilerande Finland är man starkt traditionsmedveten. Bland flera talare framträdde överste Pekka Kanninen med mycket hedrande och vackra ord om betydelsen av F 19 insats och om dåtidens och nutidens goda relationer mellan våra länder. Så talade även ambassadör Matti Kaihulouto.

Byråkrati i krig

Dessförinnan hade förre flygöverläkaren och jaktpiloten vid F 19, Arne Frykholm tagit poäng. Som bevis överlämnade han ett historiskt dokument till museichefen; det tullpass som han måste skaffa för att utklara sin J 8 i Luleå innan han passerade gränsen den 5 januari 1940.

- Vi fick inte gå i krig om vi inte tullat ut våra flygmaskiner först!

Högtid, hjärtlig förbrödning och munterhet rådde denna F 19 minnesdag.

Finlands flygvapenchef, generalmajor Heikki Nikunen avtäckar F 19 minnessten och lägger ned en krans till minnet av förbandets stupade.